

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน กระบวนการงาน การผลิตสารคดีโทรทัศน์

กรมประชาสัมพันธ์
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔

คำนำ

เกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด ๖: การจัดการกระบวนการ กำหนดให้หน่วยงานต้องทบทวนกระบวนการที่สร้างคุณค่า และกระบวนการสนับสนุนพร้อมทั้งปรับปรุงและจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติในแต่ละกระบวนการ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ คณะทำงานพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด ๖ กรมประชาสัมพันธ์ จึงได้คัดเลือกกระบวนการที่สร้างคุณค่า ของกรมประชาสัมพันธ์ จำนวน ๔ กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการผลิตสารคดีวิทยุกระจายเสียง กระบวนการผลิตสารคดีโทรทัศน์ กระบวนการแถลงข่าว และกระบวนการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ระดับพื้นที่ เพื่อปรับปรุงกระบวนการและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานการผลิตสารคดีโทรทัศน์ มีข้อกำหนดสำคัญของกระบวนการทั้งในด้านประเด็น/ เนื้อหาที่นำเสนอ รูปแบบและวิธีการนำเสนอ เสียงและดนตรีประกอบซึ่งต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย และมีความน่าสนใจ มีความถูกต้องครบถ้วน และที่สำคัญในการผลิตสารคดีนั้น ต้องสื่อให้ได้ ความรู้สึกตรงกับเนื้อเรื่องและมีคุณค่าทางศิลปะ

คณะผู้จัดทำขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการจัดทำ คู่มือการปฏิบัติงานการผลิตสารคดีโทรทัศน์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านการผลิตสารคดีโทรทัศน์ของกรมประชาสัมพันธ์จะได้นำความรู้และเทคนิค วิธีการการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในคู่มือฉบับนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมและเป็นมาตรฐานเดียวกันต่อไป

คณะทำงานเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
PMQA หมวด ๖ การจัดการกระบวนการ กรมประชาสัมพันธ์
ประจำปี ๒๕๕๔

สารบัญ

หน้า

๑. วัตถุประสงค์.....	๑
๒. ขอบเขต.....	๑
๓. คำจำกัดความ.....	๑
๔. หน้าที่ความรับผิดชอบ.....	๗
๕. แผนผังกระบวนการผลิตสารคดีโทรทัศน์ (Work Flow).....	๙
๖. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน.....	๑๑
๗. มาตรฐานการปฏิบัติงาน.....	๑๔
๘. ระบบติดตามประเมินผล.....	๑๖
๙. การปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน.....	๑๗
๑๐. เอกสารอ้างอิง.....	๒๐
๑๑. แบบฟอร์มที่ใช้.....	๒๐
๑๒. ภาคผนวก	

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน กระบวนการการผลิตสารคดีโทรทัศน์

๑. วัตถุประสงค์

คู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ ดังนี้

- ๑) เพื่อให้ผู้รับผิดชอบด้านการผลิตสารคดีโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยใช้เป็นแนวทางในการผลิตสารคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒) เพื่อป้องกันมิให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน
- ๓) เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านการศึกษา ความรู้ สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒. ขอบเขต

คู่มือการปฏิบัติงานฉบับนี้ มีขอบเขตเนื้อหาการปฏิบัติงานเฉพาะงานด้านการผลิตสารคดีโทรทัศน์ เริ่มตั้งแต่ความหมายของสารคดี ขั้นตอนการผลิตสารคดีตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อแนะนำวิธีการผลิตสารคดีอย่างถูกต้อง กระชับ เข้าใจง่าย เหมาะสมกับเนื้อหาของสารคดี เพื่อให้ผู้ที่ศึกษาสามารถนำไปใช้งานได้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้หน่วยปฏิบัติสามารถประยุกต์ใช้ให้เข้ากับลักษณะการทำงานของพื้นที่ และสามารถยืดหยุ่นระยะเวลาการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม เพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กรต่อไป

๓. คำจำกัดความ

สารคดี คือ การนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นเรื่องจริง เคยเกิดขึ้นจริง มีอยู่จริง โดยมีการเตรียมการหาข้อมูล เรียบเรียงภาพและเสียง ให้ออกมามีความน่าสนใจและสร้างสรรค์ซึ่งสามารถทำให้ผู้ชมได้รับสาระความรู้ เกิดความรู้สึกร่วมคิดและอารมณ์ร่วมตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่กำหนดไว้ในสารคดี

หลักสำคัญของงานสารคดี

- ต้องถ่ายทอดความจริงอย่างสร้างสรรค์
- ต้องให้มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ร่วมของผู้ชม

ตอบคำถาม ๓ ข้อ ก่อนที่จะทำรายการสารคดี

๑. ทำไปเพื่ออะไร คือ วัตถุประสงค์
 - กำหนดแนวคิด และประเภทของงาน
๒. ทำไปให้ใครดู ใคร คือ กลุ่มเป้าหมาย
 - กำหนดรูปแบบการนำเสนอให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
๓. ดูแล้วจะได้อะไร คือ ผลที่คาดว่าจะได้รับ
 - กำหนดเทคนิคการนำเสนอ

ประเภทของสารคดี

■ สารคดีสาระความรู้ (GENERAL FEATURE) คือ ความเรียงที่ผู้เขียนมุ่งแสดงข้อคิดเป็นหลัก ข้อคิดอันเป็นข้อคิดของชีวิต เป็นกระแสความริเริ่มหรือพัฒนาตนเองและสังคมให้ดีขึ้นในรูปแบบการนำเสนอแบบบอกเล่า แนะนำ สั่งสอน หรือใช้วิธีประมวลกรอบความคิดต่าง ๆ เสนอแก่ผู้อ่าน

■ สารคดีเชิงข่าว (NEWS DOCUMENTARY) คือ การนำเสนอข่าวในรูปแบบสารคดี คือ เล่าเรื่องในรูปแบบวรรณศิลป์ ถ่ายทอดเรื่องที่เขียนขึ้นจากเค้าความจริง ไม่ใช่จากจินตนาการ โดยสามารถหยิบยกส่วนใดส่วนหนึ่งของเรื่องมาเขียนก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเล่าให้ครบองค์ประกอบเช่นข่าว

■ สารคดีเชิงวิเคราะห์ (DOCUMENTARY) สารคดีประเภทนี้จะมีเนื้อหาละเอียดลึกซึ้งในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ และในตอนท้ายของรายการ ผู้ผลิตรายการก็มักจะทิ้งเนื้อหาเรื่องราวที่อาจจะเป็นไปได้ในอนาคตให้ผู้ฟังได้คิดต่อไป ตัวอย่างเช่น สารคดีเรื่อง “มลภาวะในประเทศไทย” เนื้อหาที่จะนำเสนอก็จะครอบคลุมถึงลักษณะความเป็นอยู่ของคนในประเทศไทย “อาชีวะ” ผลที่เกิดจากการประกอบอาชีพในแง่ของสภาวะต่าง ๆ อันตรายที่เกิดจากสภาวะนั้น แนวโน้มของมลภาวะในอีก ๕-๑๐ ปี ข้างหน้า แนวทางแก้ไข เป็นต้น จุดประสงค์ของการผลิตสารคดีเรื่องนี้ก็เพื่อเป็นการเตือนให้ประชาชนสังวรในเรื่องของอันตรายจากมลภาวะ และร่วมกันแก้ไขดังนี้ เป็นต้น

■ สารคดีเนื่องในโอกาสพิเศษ (SPECIAL OCCASION FEATURE) สารคดีประเภทนี้สามารถผลิตได้ในทุกโอกาสที่เป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องบุคคล ประเพณี วันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้ความรู้และความบันเทิงแก่ผู้ฟังเป็นสำคัญ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้สามารถค้นได้ไม่ยากนัก เพราะส่วนใหญ่จะมีเป็นประจำปี เช่น สารคดีเรื่องวันต้นไม้แห่งชาติ เรื่องเทศกาลวิสาขบูชา เรื่องประเพณีรดน้ำดำหัว หรือสารคดีเรื่องวันเสียดินแดน เป็นต้น สารคดีประเภทนี้มุ่งที่จะปลูกฝังความสามัคคี ความซาบซึ้งในความ เป็นชาติ หรือจงใจให้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั่งเดิมต่อไป และเนื้อหาที่นำมาประกอบกันเป็นสารคดีเนื่องในโอกาสพิเศษเช่นนี้จะต้องมีส่วนที่ชี้ทางให้ผู้ฟังผู้ชมได้เกิดแนวความคิดดังกล่าวด้วย

■ สารคดีท่องเที่ยว (TOURING FEATURE) เป็นสารคดีที่เล่าเรื่องราวการเดินทางไปในสถานที่ต่าง ๆ มุ่งให้ความรู้แก่ผู้อ่านในด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ความเป็นอยู่ของผู้คน ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมและวัฒนธรรมรวมทั้งรายละเอียดปลีกย่อยที่เป็นคู่มือแก่นักเดินทาง เช่น การเดินทาง ที่พัก อาหาร สถานที่สำคัญ ฯลฯ นอกจากนี้ผู้เขียนมักให้ข้อสังเกตและแสดงทัศนะต่อสิ่งที่พบเห็นไว้ด้วย จะสังเกตได้ว่า สารคดีท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อย ที่นำเที่ยวในสถานที่เดียวกัน แต่ผู้เขียนก็สามารถนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจในแง่มุมที่ต่างกัน และบรรยากาศที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะผู้เขียนแต่ละคนมีความเป็นตัวของตัวเอง ในการเสนอโลกทัศน์และลีลาภาษา ทำให้ผู้อ่านสนุกสนานและได้รู้จักสถานที่นั้นอย่างละเอียด ด้วยทัศนะลีลา น้ำเสียง และแง่มุมที่ผู้เขียนนำเสนอไว้ต่าง ๆ กัน ตัวอย่างสารคดีเช่น “ย่าแฉนมังกร” พระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี “ไปเยี่ยมอำมาที่เมืองจีน” ของ ไมตรี ลิมปิชาติ เป็นต้น

■ สารคดีเชิงนิเวศ (ECO - DOCUMENTARY)

■ สารคดีชีวประวัติ (Biography) เป็นงานเขียนที่กล่าวถึงเรื่องราวและพฤติกรรมของบุคคลจริง จะเขียนเน้นด้านบุคลิกภาพ ความรู้ และความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ตลอดจนผลงานที่น่าสนใจเพื่อนำประวัติชีวิตนั้นมาศึกษาแง่มุมต่าง ๆ หากเป็นงานเขียนที่ผู้อื่นเขียนเรียกว่า ชีวประวัติ แต่หากผู้เขียนเขียนเรื่องราวชีวิตตนเองเรียกว่าอัตชีวประวัติ

รูปแบบของสารคดี

การนำเสนอสารคดีให้ดูน่าสนใจ จำเป็นต้องเลือกรูปแบบการนำเสนอให้เหมาะสม โดยแบ่งเป็นรูปแบบดังต่อไปนี้ บรรยาย เล่าเรื่อง สัมภาษณ์ ละคร แอนิเมชัน ผสมผสาน

ข้อเสนอแนะในการเลือกเนื้อหาหรือหัวข้อเรื่องที่จะผลิตสารคดี

- เรื่องที่น่าสนใจ
- อยู่ในความสนใจของสังคม
- ไม่เคยมีใครทำมาก่อน
- ไม่มีในที่อื่น ๆ
- เรื่องเก่าประเด็นใหม่
- เรื่องที่ส่งผลกระทบต่อสังคม
- เป็นเรื่องที่สร้างสรรค์

หลักเกณฑ์และข้อเสนอแนะในการเขียนบทสารคดี

๑. ใช้ภาษาง่าย ๆ ตรงไปตรงมา ไม่ซับซ้อน สื่ออารมณ์ความรู้สึกและกระตุ้นความสนใจของผู้ชมได้
๒. หลีกเลี่ยงการใช้คำพรรณนาโวหาร ให้ภาพทำหน้าที่แทน
๓. คำพรรณนาโวหารสร้างอารมณ์ได้ดีกับภาพที่ไร้ชีวิต อดีตที่ตายแล้ว
๔. บทไม่ควรอธิบายภาพ
๕. ขยายความผิดที่ ไม่น่าสนใจ
๖. เรียงประโยคผิดไม่น่าสนใจ
๗. ข้อความไม่เป็นเหตุเป็นผลกัน และสื่อความหมายผิด
๘. ข้อความไม่เป็นเหตุเป็นผลกันเท่าที่ควร และดูตรงเกินไป
๙. ระวังเรื่องความหมายของคำ
๑๐. หลีกเลี่ยงคำว่า “ที่ซึ่ง อันได้แก่ เช่น เป็นต้น”
๑๑. การใช้ การ, ในการ, ความ ทำให้ประโยคดูเป็นทางการและ เยิ่นเย้อ
๑๒. หลีกเลี่ยงการใช้คำเชื่อม ฟุ่มเฟือย ทำให้ประโยคดูเยิ่นเย้อ บทเยิ่นเย้อ ขยายความในประโยคจนความเป็นเหตุเป็นผลหายไปและใช้ภาษาเป็นทางการมาก
๑๓. ไม่ควรใช้คำประเภทถูก (กระทำ) และขยายความในประโยค เช่น น้ำถูกต้มขึ้นด้วยกาน้ำเก่า ๆ โดยเจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าผู้มีใบหน้าที่บึ้ง
๑๔. บทพิธีกรไม่ควรบอกว่ากำลังทำอะไร กำลังคิดอะไร
๑๕. หลีกเลี่ยงการใช้คำเชื่อมประเภท นอกจาก...แล้ว...ยังมี (เป็น)...อีกด้วย
๑๖. ในหนึ่งย่อหน้าควรมีประเด็นเดียว ไม่ควรมีประโยคซ้อนประโยคขยายความมากจนจับความไม่ได้
๑๗. ไม่ควรใส่ตัวเลขที่มีรายละเอียดมากเกินไป ให้ใช้ตัวเลขโดยประมาณ
๑๘. เมื่อเขียนบทสารคดีให้คำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากภาพ จะช่วยให้ใช้คำเชิงอธิบายน้อยลง และใช้คำในการสื่อความหมาย ความรู้สึก ที่จะเพิ่มสีสันช่วยให้เรื่องน่าติดตามมากขึ้น

การเลือกใช้มุมกล้องลักษณะต่าง ๆ

๑. Big close up (B.C.U.) ภาพเต็มหน้าและศีรษะ ศีรษะคนจะใช้เนื้อที่ห้าส่วนหกของจอภาพ
 ๒. Close-up (C.U.) ภาพตั้งแต่ศีรษะถึงบ่า ศีรษะใช้เนื้อที่สองส่วนสามของจอภาพ
 ๓. Medium close-up (M.C.) ภาพตั้งแต่ศีรษะถึงหน้าอก ศีรษะใช้เนื้อที่หนึ่งส่วนสามของจอภาพ
 ๔. Mid-shot (M.S.) ภาพตั้งแต่ศีรษะถึงเอว ศีรษะใช้เนื้อที่หนึ่งส่วนสามของจอภาพ
- ในภาพจะสามารถเห็นพื้นด้านหลัง (background) บางส่วน ภาพนี้ส่วนใหญ่จะเห็นในรายการสนทนา รายการข่าว ภาพนี้เป็นระยะของภาพที่สบายตา ในการมองภาพของบุคคลซึ่งพูดกับกล้องโดยตรง
๕. Medium long shot (M.L.S.) ภาพของคนตั้งแต่ศีรษะถึงหัวเข่า ศีรษะใช้เนื้อที่หนึ่งส่วนหกของจอภาพ ภาพชนิดนี้ใช้มากในภาพยนตร์ เพราะสามารถแสดงให้เห็นการกระทำในเวลาเดียวกันด้วย ให้ภาพใบหน้าที่สวยงามเหมาะเจาะ ในจอวิทยุโทรทัศน์อาจมองภาพใบหน้าได้ไม่ละเอียดเท่าของภาพยนตร์
 ๖. Long shot (L.S.) ภาพเต็มตัว มีที่ว่างเหนือศีรษะและปลายเท้าพอสมควร
 ๗. Establishing shot ภาพแสดงให้เห็นถึงทัศนียภาพรอบ ๆ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในภาพและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว
 ๘. Pan หมายถึง การเลื่อนกล้องในแนวระดับจากด้านหนึ่งไปสู่ด้านหนึ่งอาจจะไปทางซ้ายหรือขวา การ pan นี้ยังแยกออกเป็น
 - Surveying-pan เป็นการ pan เพื่อเปลี่ยนจากภาพหนึ่งมาเป็นภาพที่คาดเอาไว้ ดูว่าจะไรก็ตามที่เกิดขึ้นและทำให้เราสนใจ ถ้าค่อย ๆ pan อย่างช้า ๆ สบาย ๆ เพื่อค้นหาสิ่งที่คาดหวังไว้ กำลังจะเกิดขึ้น ถ้า pan โดยเร็วทันทีทันควัน เพื่อแสดงให้เห็นผู้ชมทราบเหตุการณ์ต้นตอที่กำลังจะเกิดขึ้นระหว่างที่ ๒ แห่ง
 - Following-pan การเคลื่อนกล้องตามการ pan แบบนี้ จะใช้เมื่อต้องการเน้นพิธีกร ซึ่งกำลังเคลื่อนที่และต้องการให้ผู้ชมเห็นสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่พิธีกรผ่านไปด้วยพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมและพิธีกร การใช้ following-pan มักจะจัดภาพพิธีกรอยู่ตรงกลางเสมอ แต่บางครั้งมีข้อยกเว้นเหมือนกัน
 ๙. Tilt เป็นการเลื่อนกล้องไปในแนวดิ่ง การ tilt ทำให้เราสามารถเชื่อมต่อภาพต่าง ๆ ได้ การ tilt มีทั้งยกกล้องขึ้น (tilt up) และกดกล้องลง (tilt down)
- ในกรณีที่มิพิธีกรเดินเรื่อง การ Tilt up พิธีกรจะแสดงประกอบเพื่อให้ความรู้สึกสนใจ และอารมณ์ต่าง ๆ เพิ่มสูงขึ้นในขณะที่ tilt down จะสร้างความสัมพันธ์โดยจะทำให้ความสนใจและอารมณ์ต่ำลงสร้างความรู้สึกผิดหวังเศร้าหมอง

๑๐. Dolly คือ การเคลื่อนกล้องเข้าไปใกล้ หรือเคลื่อนถอยไกลจากพิธีกร หรือภาพที่กำลังถ่ายทำ

- Dolly in หรือ tracking คือการเคลื่อนกล้องเข้าไปหาพิธีกรหรือภาพที่กำลังถ่ายทำ สร้างความน่าสนใจ ความรู้สึกตึงเครียด แต่เมื่อกำลังเข้าไปใกล้มาก ภาพกล้องจะมีผลให้เกิด ความมืดหวัง เปิดเผยความจริง ความไม่สำคัญ ให้ความสนใจน้อยลงไป

- Dolly out หรือ tracking back ให้ผล คือความน่าสนใจมีน้อย เป็นการผ่อนคลายความเครียด truck or track การลากกล้องไปทางมุมขวา หรือลากขนานไปกับพิธีกรที่เคลื่อนที่ไป เคลื่อนกล้องผ่านฉาก

- truck หรือ track รวมเอา dolly shot, traveling shot, crab bin เข้าไว้ด้วยกัน กรณีที่มีการ track ถอยหลังควรทำเมื่อพิธีกรเดินออกไปข้างหน้า ถ้าไม่จำเป็นไม่ควร track ถอยหลัง หลีกเลียงได้โดยการใช้ตัด (cut) แทน

๑๑. Zoom เป็นการเลื่อนขนาดของเลนส์ เพื่อให้รูปชัดขึ้นมา

- zoom in จะใช้เลนส์มุมแคบถ่ายให้เห็นถึงจุดกลางของภาพที่ต้องการเต็มจอภาพ และจะช่วยสร้างความลึกที่ย่อส่วนลงมาก

- zoom out ใช้เลนส์มุมกว้างให้ภาพที่ไกลกว่า และมีบริเวณมากกว่าจะให้ความลึกที่ขยายออกมา

หมายเหตุ ทั้งนี้ การเลือกใช้มุมกล้องต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพสร้างสรรค์ ขึ้นอยู่กับแนวคิดและเนื้อหาของสารคดี รวมทั้งการออกแบบสร้างสรรค์ของผู้ผลิตสารคดีและช่างภาพที่ปฏิบัติงานร่วมกัน

๔. หน้าที่ความรับผิดชอบ

บุคลากรด้านการผลิตสารคดี รับผิดชอบดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ผู้ผลิตสารคดี เป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการผลิตสารคดี เพราะเป็นผู้รับผิดชอบในกระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบสารคดี คือเริ่มตั้งแต่ความคิดที่จะผลิตสารคดี จัดหาทุนในการผลิต หาเวลาที่เหมาะสมสำหรับการออกอากาศ และควบคุมดำเนินการผลิตจนเสร็จสิ้น ลักษณะของผู้ผลิตสารคดีนั้น จำเป็นจะต้องมีความสามารถรอบตัว ทำให้ผู้ร่วมงานทุกฝ่ายเชื่อถือในความคิดของตน ผู้ผลิตรายการต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลที่มีความสามารถในแต่ละด้านมาประกอบกัน และงานแต่ละด้านก็ต้องประสานกันได้อย่างดี ผู้ผลิตรายการจะเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจว่าควรเลือกใครเป็นผู้เขียนบท ใครเป็นผู้กำกับรายการ ใครเป็นผู้ดำเนินรายการ หรือให้คำแนะนำได้ว่าควรจะเชิญใครเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากร ที่จะมาร่วมในรายการ เป็นต้น

๒. ผู้เขียนบทสารคดี เป็นผู้รับแนวคิดจากผู้ผลิตรายการ และแสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาเรียบเรียง กลั่นกรองเป็นตัวอักษรและลำดับเรื่องออกมาในทิศทางที่ต้องการ โดยผู้ที่เขียนบท ควรจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจสื่อโทรทัศน์ที่ให้ทั้งภาพและเสียง จึงจะสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เวลาเขียนบท ผู้เขียนบท ควรนึกออกมาเป็นภาพไปด้วยเสมอ เนื่องจากการทำงานจริง ๆ แล้ว ส่วนมากจะออกถ่ายทำก่อนเขียนบท เพื่อได้ทราบสภาพเหตุการณ์จริงแล้วจึงระบุในบทได้ โดยการเขียนโครงเรื่องคร่าว ๆ ก่อนว่าต้องการภาพอะไรบ้าง ภาพไหนที่ต้องการถ่ายทอดออกมาเป็นลักษณะใดเป็นพิเศษ มีการสัมภาษณ์ใครบ้าง เพื่อจะได้ลักษณะภาพตามที่ต้องการ ซึ่งผู้เขียนบทจะเป็นคนเดียวกับผู้ผลิตรายการก็ได้

๓. ผู้กำกับสารคดี เป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญมากในการผลิตรายการ เพราะผู้กำกับการคือผู้ที่แปลเรื่องราวในบทที่เขียนเป็นตัวหนังสือออกมาเป็นภาพที่เร้าใจ น่าดู น่าชมหรือน่าเบื่อหน่าย ผู้กำกับจะมีอำนาจในการสั่งการ การตัดสินใจด้านวิชาการและเทคนิค ผู้กำกับรายการจะเป็นผู้กำหนดการใช้ฉาก การแต่งกาย การใช้เครื่องมือสำหรับถ่ายทำ กำหนดการใช้เลนส์การเคลื่อนไหวของกล้อง กำหนดมุมกล้อง ผู้กำกับรายการ จึงเปรียบเสมือนแม่ทัพในกองทัพ ที่ทำหน้าที่ควบคุมและกำกับการงานทุก ๆ ด้าน รวมไปถึงการควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายเทคนิคในการผลิตรวมทั้งจัดหาสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในบทสารคดี ทั้งนี้ ผู้กำกับรายการอาจจะเป็นคนเดียวกันกับผู้เขียนบทและผู้ผลิตรายการก็ได้

๔. ผู้กำกับเวที ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการผลิตรายการทั้งหมดบนเวทีหรือบริเวณที่ใช้ถ่ายทำ ผู้กำกับเวที ทำหน้าที่เหมือนผู้ถ่ายทอดคำสั่งของผู้กำกับการ โดยใช้อสัญญาณต่าง ๆ เพื่อควบคุมบุคลากรในบริเวณที่ใช้ถ่ายทำให้ปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

๕. ผู้ประสานงาน มีหน้าที่ในการบริหารงบประมาณ จัดสรรปันส่วนเงินที่มีให้คุ้มค่าที่สุด ซึ่งฝ่ายประสานงานจะมี ๒ คน โดยมีฝ่ายประสานงานว่าด้วยเรื่องของการเงินเพียงอย่างเดียวและฝ่ายประสานงานที่ทำหน้าที่คล้ายกับผู้จัดการกองถ่าย ซึ่งจะคอยติดตามประสานงานกับบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคุมงานในกองถ่ายให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ โดยรับคำสั่งจากผู้ผลิตรายการ เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ช่วยแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้กับกองถ่ายไม่ว่าจะเป็นอาหารการกิน หรือพาหนะรับส่งพนักงานของทีมงาน กรณีที่ออกไปถ่ายทำนอกสถานที่

๖. ผู้ดำเนินรายการ พิธีกร ทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงสารคดี ซึ่งบทบาทของผู้ดำเนินรายการจะขึ้นอยู่กับรูปแบบสารคดี

๗. ผู้เชี่ยวชาญ วิทยากร การผลิตสารคดีนั้นจำเป็นต้องหาข้อมูลจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะ หรือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์จริงตอนนั้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราวให้สอดคล้องกับสารคดีต้องมีการตรวจสอบข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรก่อน เพื่อความถูกต้อง

๘. ช่างภาพ ทำหน้าที่เป็นผู้เลือกภาพถ่าย เพื่อให้สื่อความหมายได้ดีที่สุด จะต้องมีความชำนาญทั้งการควบคุมกล้อง และศิลปะการถ่ายภาพ ตามความต้องการของผู้กำกับรายการไม่ว่าผู้กำกับรายการจะสั่งให้เคลื่อนกล้องไปที่ใด จะใช้แพนกล้อง ดอลลี่ ชุม ช่างภาพจะรับคำสั่งและปฏิบัติตาม สำหรับความคมชัดนั้น เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของช่างภาพโดยตรง

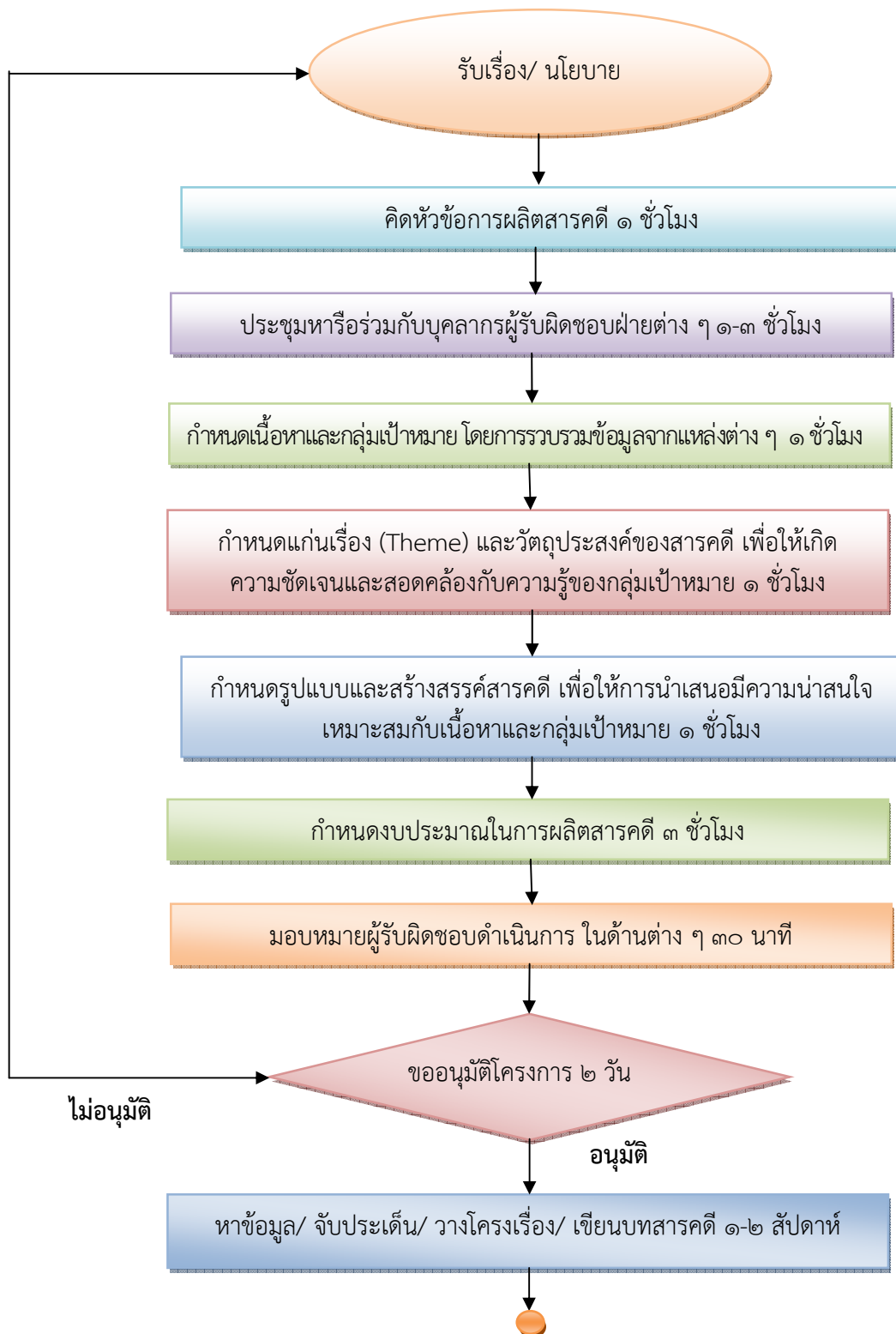
๙. ผู้กำกับเสียง เสียงเป็นองค์ประกอบสำคัญมากสำหรับสื่อโทรทัศน์ ผู้กำกับฝ่ายเสียงจะเป็นผู้ดูแลเสียงทั้งหมดในการผลิตสารคดี ทั้งเสียงพูด เสียงประกอบหรือดนตรีประกอบให้เหมาะสมกับเรื่องราวและได้คุณภาพเสียงที่ดีที่สุด เพื่อให้สารคดีน่าติดตาม และเพื่อให้ผู้ชมติดตามชมได้อย่างมีรรถรส

๑๐. ผู้กำกับแสง แสงเป็นสิ่งสำคัญในการผลิตสารคดี เพราะกล้องโทรทัศน์จะไม่สามารถทำงานได้เลย หากมีแสงที่ไม่เพียงพอ เพราะกล้องต้องการปริมาณแสงจำนวนพอดีกับการที่จะผลิตภาพทางอิเล็กทรอนิกส์ออกมา แต่การให้ปริมาณแสงที่เพียงพอเท่านั้นยังไม่สามารถช่วยให้กล้องโทรทัศน์ให้ภาพที่มีคุณภาพดีที่สุดได้ ยังต้องอาศัยแสงที่จัดไว้ให้กล้องโทรทัศน์สามารถจับภาพให้ดูสมจริงตามความต้องการของผู้ผลิตรายการได้

๑๑. เจ้าหน้าที่ตัดต่อ ทำหน้าที่ตัดต่อภาพและเสียงตามบทของผู้ผลิตสารคดีกำหนด

๑๒. เจ้าหน้าที่กราฟิก ทำหน้าที่ออกแบบและสร้างสรรค์ภาพกราฟิก หรือ แอนิเมชันตามที่ผู้ผลิตสารคดีกำหนด

๕. แผนผังกระบวนการผลิตสารคดีโทรทัศน์ (Work Flow)

หมายเหตุ

ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์
จำนวนบุคลากร งบประมาณ และข้อจำกัดของแต่ละหน่วยปฏิบัติ

๖. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนการผลิตสารคดี ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน

๑. ขั้นเตรียมการผลิต (PRE - PRODUCTION)

ภายหลังจากได้รับมอบหมายงานการผลิตสารคดีแล้ว ผู้ผลิตสารคดีก็จะเริ่มดำเนินการปฏิบัติงาน ดังนี้

๑.๑ ประชุมวางแผนการผลิตสารคดีเพื่อกำหนดรูปแบบและเนื้อหา และการนำเสนอสารคดี

๑) ประชุมหารือร่วมกับบุคลากรผู้รับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดตามข้อกำหนดที่มีขีดจำกัด ทั้งงบประมาณ เครื่องมือ บุคลากร สถานที่ ภาวะเศรษฐกิจ และสิ่งอำนวยความสะดวก

๒) กำหนดเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย โดยการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งเอกสาร ตำราจากห้องสมุด รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ และผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้าน

๓) กำหนดแก่นเรื่อง (Theme) และวัตถุประสงค์ของสารคดี เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสอดคล้องกับความรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

๔) กำหนดรูปแบบและสร้างสรรค์สารคดี เพื่อให้การนำเสนอมีความน่าสนใจเหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย

๑.๒ ขั้นตอนการเขียนบท ประกอบด้วย

๑. การหาข้อมูล

- แหล่งข้อมูลอาจได้จากข้อมูลที่เป็นเอกสาร ข้อมูลภาพ และวัสดุ หรือข้อมูลจากบุคคล (ที่มีความน่าเชื่อถือ)

- ไม่ว่าจะเป็นแหล่งข้อมูลประเภทใดก็ตามสิ่งสำคัญ คือ หาแหล่งข้อมูล ที่ถูกต้องกับเรื่องให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะหาได้

- ตั้งคำถาม ข้อสงสัยกับข้อมูลนั้น ๆ ต้องซักถามให้มากที่สุด จนแน่ใจว่าไม่มีข้อสงสัยใด ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าได้ข้อมูลที่ กว้าง - ลึก - ถูกต้องที่สุด

๒. การจับประเด็น การพิจารณาว่าจะจับประเด็นไหนมาใช้ในงานเขียนแต่ละชิ้น
ให้คำนึงถึง

- แนวคิดของรายการหรือของงาน (Concept) ข้อมูลขึ้นเดียวกันอาจทำได้หลายรายการ หรือแตกเป็นงานต่าง ๆ กันได้ ขึ้นอยู่กับแนวคิดของรายการว่ากำหนดไว้อย่างไร

- ความสำคัญของประเด็น อะไรเป็นหลัก อะไรเป็นรอง ข้อมูลที่หามาได้ทั้งหมดสามารถแยกแยะออกมาได้เป็นประเด็นต่าง ๆ กัน เมื่อเลือกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรายการได้แล้ว ต้องคิดว่าประเด็นสำคัญใดบ้างที่ต้องใช้ ประเด็นรอง ๆ ลงไป ข้อใดที่ควรใช้ร่วมด้วย และประเด็นปลีกย่อยใดที่ตัดทิ้งได้

๓. การวางโครงเรื่อง

- การวางโครงเรื่อง มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดกรอบความคิดในการนำเสนอ เพื่อให้การวางแผนการผลิตเป็นไปได้อย่างถูกต้องและรอบคอบ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของทีมงานและเพื่อความสะดวกในการพัฒนาบทสารคดี

- การวางโครงเรื่องต้องมีแก่นเรื่อง (Theme) ที่ชัดเจน และเดินเรื่องทั้งหมดอยู่บนแก่นเรื่องนั้น

- การวางโครงเรื่อง เป็นการร้อยเรียงประเด็นหลัก ประเด็นรองเข้าด้วยกันโดยไม่จำเป็นต้องไล่เรียงจากหลักไปหารองเสมอ แต่ให้คำนึงถึงความเชื่อมโยง (Link) ของแต่ละประเด็นที่ร้อยต่อกันจนเป็นเรื่องที่นำเสนอได้

- การวางโครงเรื่อง ไม่จำเป็นที่จะต้องเสนอในรูปแบบการบรรยายล้วนเสมอไป ควรนำรูปแบบเทคนิคการนำเสนอแบบอื่นมาใช้ร่วมกันได้อย่างเหมาะสม จะช่วยทำให้เรื่องมีมิติให้ติดตาม

๔. การเขียนบท

- การทำสารคดี ไม่ว่าจะเป็นรายการหรืองานผลิตทางด้านนี้ต้องเข้าใจว่าการเขียนบทเป็นงานเขียนเพื่อเล่าเรื่องควบคู่ไปกับภาพ เมื่อเขียนบทต้องคิดถึงด้านภาพ (Shot) เสมอว่าภาพสามารถเล่าเรื่องอะไรได้บ้าง ภาพเล่าเรื่องได้ชัดเจนหรือไม่

- เมื่อเขียนบทควรย้อนกลับไปอ่านบททวนเป็นระยะ เพื่อเป็นการเล่าเรื่องมีความต่อเนื่องสละสลวยในการเรียบเรียงเรื่อง

๒. ขั้นถ่ายทำ (PRODUCTION)

- การปฏิบัติงาน การกำกับและถ่ายทำสารคดี ต้องเริ่มจากการฝึกซ้อม ผู้ผลิตสารคดี จะกำหนดตารางฝึกซ้อมไว้ล่วงหน้า โดยระบุวัน เวลา สถานที่ ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาซ้อม สำหรับสารคดีที่มีความซับซ้อนมาก ก็ควรจะต้องซ้อมก่อนวันผลิตสารคดีและบุคลากรสำคัญ ๆ ผู้กำกับรายการ ผู้ช่วยกำกับรายการ ผู้กำกับเวที ฝ่ายช่างภาพ ฝ่ายเสียง ฝ่ายแสง และฝ่ายอื่น ๆ จะต้องมาซ้อมเพื่อให้เข้าใจตรงกันโดยตลอด

- การถ่ายทำรายการ เป็นขั้นตอนที่จะทำการบันทึกภาพต่าง ๆ ตามเนื้อหาที่กำหนดในบทโทรทัศน์ แต่ก่อนที่จะถึงเวลาทำการบันทึกภาพ ผู้กำกับรายการควรตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ ว่าเรียบร้อยและพร้อมที่จะถ่ายทำหรือไม่ โดยเฉพาะการตรวจสอบเรื่องของมุมภาพ ตำแหน่งภาพกับมุมของฉาก รวมไปถึงเรื่องของสี ความคมชัดความถูกต้อง และในกรณีที่เป็นการบันทึกภาพ เมื่อทำการบันทึกภาพเสร็จแล้ว ควรจะมีการ Rewind เทป เพื่อเช็ควideo ที่บันทึกไปนั้นว่ามีความคมชัดและถูกต้องหรือไม่ มีอะไรบกพร่องไหม หากพบสิ่งบกพร่องก็จะได้บันทึกถ่ายทำใหม่ทันที

๓. ขั้นหลังการถ่ายทำ (POST - PRODUCTION)

การดำเนินงานหลังการถ่ายทำผลิตสารคดี เป็นกระบวนการท้ายสุดของการผลิตสารคดี เป็นการเอาเทปทั้งหมดที่บันทึกภาพมาคัดเลือกภาพที่ดีที่สุด แล้วตัดต่อเข้าด้วยกัน ซึ่งผู้ทำการตัดต่อจะต้องเข้าใจบทสารคดีนั้นเป็นอย่างดี ในบางกรณีผู้เขียนบทความอาจมาควบคุมการตัดต่อ หรือทำหน้าที่เป็นผู้ตัดต่อเองก็ได้ เมื่อผู้ตัดต่อเข้าใจบทแล้วถึงอะไร มีลำดับขั้นตอนความเป็นมาของเรื่องราวอย่างไร แล้วจึงลงมือทำการตัดต่อ ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากการเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบต้องมีความประณีต พิถีพิถัน เพื่อให้เนื้อเรื่องออกมาได้ตามบทโทรทัศน์กำหนด และได้อารมณ์ของเรื่องราวนั้นอย่างสมบูรณ์ มีความน่าสนใจและน่าติดตามด้วย การตัดต่อภาพอาจมีการนำเอาเทคนิคภาพมาพลิกแพลงได้ หลังจากที่ได้ตัดต่อภาพและบันทึกเสียงทุกอย่างเสร็จสมบูรณ์แล้วก็นำเอาเทปที่สมบูรณ์แล้วส่งให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจสอบ (กบว. ของสถานี ฯ) เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไขก่อนนำเผยแพร่ออกอากาศต่อไป

๗. มาตรฐานการปฏิบัติงาน

มาตรฐานการผลิตสารคดีโทรทัศน์ ควรคำนึงถึงมาตรฐานด้านเวลาในแต่ละขั้นตอนของการผลิต นอกจากนี้ควรคำนึงถึงมาตรฐานด้านคุณภาพของเนื้อหา/ เรื่องที่นำเสนอให้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือกลุ่มเป้าหมาย

เมื่อเราได้บทสารคดีมาแล้ว จะทำให้เราทราบว่แก่นหลักของเรื่องคืออะไร ขั้นตอนต่อไปคือ

- การกำหนดสถานที่ถ่ายทำ/ สํารวจสถานที่/ จัดเตรียมอุปกรณ์ถ่ายทำ โดยการเตรียมอุปกรณ์ เพื่อการบันทึกภาพตามตารางเวลา (Schedule) ที่กำหนดไว้ รวมทั้งกำหนดสถานที่ที่จะใช้ในการบันทึกภาพ
- การเตรียมตารางและการวางแผนการถ่ายทำเพื่อให้ทีมผลิตรายการทุกคนได้รู้ว่กิจกรรมอะไรจะทำช่วงไหน เสร็จเมื่อไร ใครรับผิดชอบกิจกรรมนั้น ซึ่งสามารถเห็นภาพรวมของการผลิตสารคดีทั้งหมดอย่างคร่าว ๆ และสามารถควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามตารางของการผลิตนอกจากนี้ยังช่วยตรวจสอบความคืบหน้าของรายการและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ก่อนที่ปัญหาเหล่านั้นจะเป็นอุปสรรคในการผลิตรายการต่อไป
- การถ่ายทำนอกสถานที่ ขั้นตอนที่จะต้องเตรียมทุกอย่างเพื่อความสะดวกในการถ่ายทำ
- การออกสำรวจสถานที่ หากจุดถ่ายที่ต้องการ ติดต่อขออนุญาตถ้าจำเป็นโดยการสำรวจสถานที่นั้นถ้ามีข้อจำกัดในเรื่องของระยะทางที่ไกลหรือไม่สะดวก เรื่องของเวลา ควรติดต่อนัดหมายวัน/ เวลา บุคคลที่ต้องการสัมภาษณ์ไว้ให้พร้อม
- ประชุมซักซ้อมการปฏิบัติงาน จัดเตรียมอุปกรณ์และบุคลากร (เทคนิค ยานพาหนะ งบประมาณ)
 - นัดหมายทีมงานให้พร้อม และเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการถ่ายทำ เรื่องของอุปกรณ์นี้สำคัญมากถ้าขาดแม้เพียงชิ้นเดียวก็จะทำให้มีปัญหาย่างมากในการถ่ายทำนอกสถานที่ จะตรวจสอบให้ครบถ้วนแล้วก็ต้องดูสภาพการทำงานของอุปกรณ์ด้วยว่าบกพร่องหรือไม่
 - อุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำสารคดีนอกสถานที่
 - กล้อง camera
 - เลนส์ประเภทต่าง ๆ lens
 - ขาตั้งกล้อง Tripod
 - จอภาพ monitor
 - ไมโครโฟน microphone

- แบตเตอรี่ battery
- เครื่องชาร์จแบตเตอรี่ battery charger
- สายไฟ cord
- หูฟัง earphone
- เทปสำหรับบันทึกภาพ videotape
- อุปกรณ์เกี่ยวกับแสง lighting device
- แผ่นสะท้อนแสง reflecting board
- อุปกรณ์ประกอบฉาก prop
- แผ่นบันทึกการถ่ายทำ checklist

การเตรียมสถานที่

สถานที่จริง (On Location) ผู้ผลิตจะต้องดูแลเรื่องการควบคุมแสงสว่าง และการควบคุมเสียงรบกวนให้น้อยลง การเตรียมอุปกรณ์การผลิตในการถ่ายทำ ณ สถานที่จริง ผู้ผลิตต้องตรวจสอบความพร้อมด้านกล้อง เทป ไมค์ ไฟ การเตรียมการด้านเสียง แสง ควรมีการทดสอบทั้งแสง เสียงให้พร้อมก่อนบันทึกการถ่ายทำ

การเตรียมความพร้อมก่อนถ่ายทำ

ผู้ผลิตสารคดีจะต้องตรวจสอบความพร้อมทุกด้าน โดยดูจากกระดาดบันทึกซึ่งเรียกว่า Fact Sheet หรือ Facility Sheet ซึ่งผู้ผลิตสารคดีจะจดรายละเอียดและข้อความที่จำเป็นด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ บุคลากร ด้านเทคนิค ด้านการแสดง คนงาน และอื่น ๆ นอกจากนี้ ผู้ผลิตสารคดีจะต้องตรวจสอบตารางการปฏิบัติงานรวมทั้งตารางเวลาที่กำหนดในการปฏิบัติงานเรียงตามลำดับและกำหนดเวลาที่บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ จะเข้าประจำหน้าที่ทั้งหมด ผู้ผลิตสารคดีจะต้องตรวจสอบตารางการถ่ายทำว่าในวันถ่ายและมีใครต้องมาเข้าฉากบ้าง ช่วงเช้าหรือบ่าย เวลาเท่าใด ซึ่งตารางถ่ายทำ (Shooting Schedule) นี้ มีไว้เพื่อช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพประหยัดเวลา ผู้แสดงประหยัดคนงานและอุปกรณ์พิเศษอื่น ๆ

การประสานการออกอากาศ

ผู้ผลิตสารคดีมีหน้าที่ประสานผู้บรรจุผังรายการ ให้นำรายการเผยแพร่ออกอากาศ ในช่วงเวลาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

๘. ระบบติดตามประเมินผล

สารคดีโทรทัศน์มีระบบติดตามประเมินผล ดังนี้

๑. ติดตามประเมินผลการผลิตสารคดีโทรทัศน์โดยรวบรวมข้อมูลจากโทรศัพท์ โทรสาร จดหมายหรือไปรษณียบัตรผู้ชมที่เขียนเข้ามาแสดงความคิดเห็น หรือร่วมตอบคำถามท้ายสารคดีเพื่อรับของที่ระลึก (กรณีที่มีการจัดทำของที่ระลึกแจกท้ายสารคดี)
๒. ติดตามประเมินผลโดยการรวบรวมข้อมูลการแสดงความคิดเห็นของผู้ชมผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต และ Social Network ต่าง ๆ รวมถึงสื่อมวลชนแขนงอื่น ๆ
๓. ติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์จากการสำรวจความคิดเห็นการรับชม หรือวัดความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น หน่วยงานส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าของเงินงบประมาณที่รับบริการผลิตและเผยแพร่สารคดี หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเนื้อหาของสารคดีนั้น ๆ

๙. การปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน

แผนบริหารความเสี่ยงและระบบการเตรียมความพร้อมรองรับภาวะฉุกเฉินที่มีผลกระทบต่อการจัดการกระบวนการ ประจำปี ๒๕๕๔

ลำดับ	ปัจจัยความเสี่ยง	มาตรการ/ ระบบเตรียมความพร้อมรองรับความเสี่ยงและภาวะฉุกเฉิน	หมายเหตุ
๑.	<u>ด้านบุคลากรของสถาน</u> ทีมงานผู้ผลิตสารคดีและผู้เกี่ยวข้องไม่สามารถมาปฏิบัติงานได้ ด้วยสาเหตุ ๑. ป่วย ๒. ประสบอุบัติเหตุ/ สวัสดิภาพของบุคลากร ๓. ติดภารกิจสำคัญเร่งด่วน ๔. อื่น ๆ	<u>ทีมงานผู้ผลิตสารคดีและผู้เกี่ยวข้องเกิดความเสี่ยง</u> ๑. พิธีกร/ ผู้ดำเนินรายการสามารถเปิด-ปิดหน้าภายหลังได้ ๒. ช่างภาพต้องมีทีมงานทำงานแทนได้ ๓. จัดทีมงานผลิตรายการนอกสถานที่ให้เพียงพอและเหมาะสมกับพื้นที่ ๔. จัดทำประกันอุบัติเหตุ/ ประกันภัยสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานผลิตรายการนอกสถานที่	
๒.	<u>ด้านบุคคลภายนอก</u> วิทยากร แขกรับเชิญ (ร่วมรายการ)	๑. วิทยากร/ แขกรับเชิญไม่สามารถร่วมบันทึกเทปรายการได้ ผู้ประสานงาน/ ข้อมูลต้องประสานรายละเอียดในเบื้องต้นเพื่อกำหนดผู้แทน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องไว้ล่วงหน้า เพื่อบันทึกการ	
๓.	<u>ด้านอุปกรณ์</u> ๑. กล้องเสีย/ เกิดความชื้น/ ชำรุดหรือเสื่อมสภาพจนไม่สามารถใช้ได้ ๒. แบตเตอรี่เสื่อม/ เสีย ๓. ไมโครโฟนแบบไร้สาย (Wireless Microphone)	๑. ควรมีการตรวจสอบ/ ตรวจเช็คอุปกรณ์ทุกครั้งก่อนออกปฏิบัติงานเพราะหากพบปัญหาต้องรีบแจ้ง Producer เพื่อแก้ไขปัญหา ๒. ประสานขอความช่วยเหลือ/ สนับสนุนอุปกรณ์จากหน่วยงานของ กปส. ที่อยู่ในพื้นที่นั้น ๆ ๓. ตรวจเช็ค/ บำรุงรักษาอุปกรณ์ตามสภาพและอายุการใช้งาน พร้อมจัดหาอุปกรณ์ทดแทน ๔. เตรียมแบตเตอรี่สำรองให้เพียงพอ ๕. กรณีไมโครโฟนแบบไร้สาย (Wireless Microphone) ใช้ไม่ได้ ให้ใช้ไมค์ที่ห้อยคล้องแทน	

ลำดับ	ปัจจัยความเสี่ยง	มาตรการ/ ระบบเตรียมความพร้อมรองรับความเสี่ยงและภาวะฉุกเฉิน	หมายเหตุ
๔.	<u>ด้านงบประมาณ</u> ๑. ยืมเงินทศรองราชการ	๑. ผู้รับผิดชอบต้องตรวจสอบการเบิก-จ่าย เงิน (งบประมาณ) ที่จะใช้ในการปฏิบัติงานแต่ละครั้งให้เรียบร้อยก่อนล่วงหน้า ก่อนที่จะเดินทางไปปฏิบัติงานนอกสถานที่ทุกครั้ง	
๕.	<u>ด้านยานพาหนะ</u> ๑. รถของสถานี ๒. รถเช่า	๑. ตรวจสอบสภาพรถให้พร้อมใช้งานเสมอ ๒. บริษัทรถเช่าต้องจัดหารถสำรองให้ทีมผลิต ฯ กรณีรถที่เช่าเกิดความขัดข้องจนไม่สามารถใช้งานได้ในระหว่างการเดินทางปฏิบัติงาน	
๖.	<u>ด้านภัยธรรมชาติ</u> ๑. ฝนตกหนัก/ น้ำท่วม/ น้ำป่าไหลหลาก	๑. ตรวจสอบสภาพอากาศในพื้นที่จากผู้เชี่ยวชาญ หรือจากกรมอุตุนิยมวิทยาก่อนการเดินทางไปปฏิบัติงาน ๒. จัดเตรียมอุปกรณ์เสริม เช่น ถังพลาสติก (ถังดำ) เพื่อใช้คลุมกล้อง หรือเครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ในการถ่ายทำ เพื่อป้องกันไม่ให้เปียกฝนจนเกิดความเสียหาย ๓. ฝนตกหนักไม่สามารถถ่ายทำได้ทีมผู้ผลิต ฯ ต้องปรับแผนการถ่ายทำ, ปรับบท และใช้เทคนิคกราฟิกในการจำลองภาพแทน ๔. กรณีมีการสำรวจสถานที่ (Location) จริง ในการถ่ายทำ ทีมผู้ผลิต ฯ ควรถ่ายภาพ Insert ไว้ล่วงหน้าเพื่อสำรองไว้ใช้ในการผลิตสารคดีด้วย เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจนไม่สามารถบันทึกภาพขณะปฏิบัติงานจริงได้	
๗.	ด้านสถานที่ ๑. เจ้าของพื้นที่ไม่อนุญาตให้ถ่ายทำ	๑. จัดทำหนังสือขออนุญาตใช้พื้นที่/ สถานที่ในการถ่ายทำสารคดี	
๘.	การใช้เพลง/ เสียง/ ดนตรีและภาพประกอบสารคดี	๑. จัดทำหนังสือขออนุญาตใช้งานทุกครั้ง เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ ๒. ควรเลือกถ่ายภาพ หรือการใช้ภาพประกอบที่ไม่เป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น เพื่อความปลอดภัย/ ปกป้องแหล่งข่าวในกรณีที่แหล่งข่าวไม่ต้องการเป็นที่เปิดเผย	

๑๐. เอกสารอ้างอิง

- คู่มือกระบวนการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ (การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA หมวด ๖ การจัดการกระบวนการ “คู่มือกระบวนการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์” ปี ๒๕๕๓)
- เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตร “การผลิตสารคดีโทรทัศน์ รุ่นที่ ๓” ปี ๒๕๕๓ (บริษัท พาโนรามาเวิลด์ไวด์ จำกัด)
- คู่มือการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ (ที่มา เว็บไซต์ <http://www.childmedia.net> โดยผู้จัดทำโครงการเติมไฟประกายฝันผู้ผลิตรายการโทรทัศน์รุ่นใหม่ แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.)
- ประเภทสารคดีโทรทัศน์ (ที่มาของข้อมูลจากเว็บไซต์ http://www.libarts.mju.ac.th/incom/integrated_com___/read/r03.pdf , ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔)

๑๑. แบบฟอร์มที่ใช้

- แบบฟอร์มการขอใช้ห้อง Post production (ห้องตัดต่อ)
- แบบฟอร์มการขอใช้ห้องลงเสียง
- แบบฟอร์มการขออนุญาตใช้อุปกรณ์กล้องพร้อมช่างภาพ
- แบบฟอร์มการขออนุญาตใช้อุปกรณ์เพิ่มเติม
- แบบฟอร์มขออนุญาตบริการจ้างเหมา พร้อมพนักงานขับรถ
- สคริปต์บทลงเสียง/ สคริปต์การตัดต่อ
- ตัวอย่างหนังสือการส่งเทปบันทึกสารคดีเพื่อออกอากาศ
- ตัวอย่างผังรายการ
- ตัวอย่างหนังสือขอสำเนาเทปสารคดีที่ออกอากาศแล้ว

ภาคผนวก

แบบฟอร์มการขอใช้ห้อง *Post production (P2)*

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เรียน ผ.สพร. ผ่าน หัวหน้าฝ่ายผลิตสปรอดและ *VTR*

เนื่องด้วยกลุ่มงาน _____ มีความประสงค์ขอใช้ห้องตัดต่อเพื่อ

☐ ตัดต่อ ☐ ทำกราฟิก ☐ แปลงระบบ ☐ อื่นๆ (ระบุ) _____

รายการ _____ ☐ ในเวลาราชการ ☐ นอกเวลาราชการ

ในวัน _____ ที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ เวลา _____ ถึง _____ รวมเวลา _____ ชม.

ฝ่ายผลิตสปรอดและ *VTR* ได้พิจารณาและเห็นควรให้ใช้ห้องตามเสนอ

☐ P1 ☐ P2 ☐ P3 ☐ P4 ☐ P5 ☐ P6
☐ Graphic 1 ☐ Graphic 2

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุญาตด้วย จะขอบคุณยิ่ง

Producer

 หัวหน้ากลุ่มงาน

 ผ.สพร.

 หัวหน้าฝ่ายผลิตสปรอดและ *VTR*

ขั้นตอนการขอใช้ห้อง *Post production*

1. กรอกแบบฟอร์ม P2 พร้อมสำเนา ส่วนหน้า 1 วัน และให้ *Producer* และหัวหน้ากลุ่มงานลงนามและให้ผู้รับผิดชอบประสานกับ หัวหน้าฝ่ายผลิตสปรอดและ *VTR* ในเรื่องของการใช้ห้องตัดต่อ ที่เหมาะสมกับงานที่ผลิต
2. หัวหน้าฝ่ายผลิตสปรอดและ *VTR* กำหนดห้องตัดต่อพร้อมลงนามป้าเสนอ ผ.สพร. เพื่ออนุมัติ
3. หัวหน้าฝ่ายผลิตสปรอดและ *VTR* ลงบันทึกการใช้ในสมุดประจำห้องเป็นหลักฐาน
4. ให้ส่งนำเสนอแบบฟอร์มการใช้ให้ ผ.สพร. เพื่ออนุมัติ เมื่ออนุมัติแล้วจะส่งคืนฉบับให้ฝ่ายผลิตสปรอดและ *VTR* และสำเนาถึงกลุ่มงานที่ขอ

แบบฟอร์มการขอใช้ห้อง ลงเสียง

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เรียน ผ.สพร. ผ่าน หัวหน้าฝ่ายผลิตสปอตและ VTR

เนื่องด้วยกลุ่มงาน _____ มีความประสงค์ขอใช้ห้องตัดต่อเพื่อ

☀ ตัดต่อ ☀ ทำกราฟิก ☀ แปลงระบบ ☀ ลงเสียง

รายการ _____ ☀ ในเวลาราชการ ☀ นอกเวลาราชการ

ในวัน _____ ที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ เวลา _____ ถึง _____ รวมเวลา _____ ชม.

ฝ่ายผลิตสปอตและ VTR ได้พิจารณาและเห็นควรให้ใช้ห้องตามเสนอ

☀ P1 ☀ P2 ☀ P3 ☀ P4 ☀ P5 ☀ P6
☀ Graphic 1 ☀ Graphic 2

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุญาตด้วย จะขอบคุณยิ่ง

(_____)
Producer

(_____)
หัวหน้ากลุ่มงาน

(_____)
ผ.สพร.

(_____)
หัวหน้าฝ่ายผลิตสปอตและ VTR

ขั้นตอนการขอใช้ห้อง Post production

1. กรอกแบบฟอร์ม P2 พร้อมสำเนา ล่วงหน้า 1 วัน และให้ *Producer* และหัวหน้ากลุ่มงานลงนามและให้ผู้รับผิดชอบประสานกับ หัวหน้าฝ่ายผลิตสปอตและ VTR ในเรื่องของการใช้ห้องตัดต่อ ที่เหมาะสมกับงานที่ผลิต
2. หัวหน้าฝ่ายผลิตสปอตและ VTR กำหนดห้องตัดต่อพร้อมลงนามนำเสนอ ผ.สพร. เพื่ออนุมัติ
3. หัวหน้าฝ่ายผลิตสปอตและ VTR ลงบันทึกการใช้ในสมุดประจำห้องเป็นหลักฐาน
4. ให้ส่งนำเสนอแบบฟอร์มการใช้ให้ ผ.สพร. เพื่ออนุมัติ เมื่ออนุมัติแล้วจะส่งคืนฉบับให้ฝ่ายผลิตสปอตและ VTR และสำเนาคืนกลุ่มงานที่ขอ

แบบฟอร์มการขออนุญาตใช้อุปกรณ์กล้องพร้อมช่างภาพ

วันที่ _____ เดือน _____ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

เรียน หัวหน้าฝ่ายผลิตสปีดและ VTR

ข้าพเจ้า _____ นางสาวจาวรรณ ภู่มัย ตำแหน่ง _____ นักสื่อสารมวลชน มีความประสงค์ใช้กล้องพร้อมช่างภาพ _____ คน ดังนี้

- ☐ นายโกเมศ หงษ์อ่อน ☐ นายนิพนธ์ คำพริ้ง
☐ นายอาวุธ อยู่เลิศบ ☐ นายวรรณมน เกตุก่อลาภ

เพื่อ _____ บันทึกเทปคำปราศรัยนายกรัฐมนตรี _____ ในรายการ _____ เนื่องในวันศิลปินแห่งชาติ ปี ๒๕๕๔

วันที่ _____ เดือน _____ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา _____ ถึงวันที่ _____ เดือน _____ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ เวลา _____

ปัญหาอุปสรรค

☐ มี _____

☐ ไม่มี ☐ อื่นๆ _____

(หัวหน้าช่างภาพ)

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ลงชื่อหัวหน้าฝ่าย/กลุ่มงาน

(_____)

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

อนุมัติ

(_____)

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

แบบฟอร์มการขออนุญาตใช้อุปกรณ์กล้องพร้อมช่างภาพ

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เรียน หัวหน้าฝ่ายผลิตสปีดและ VTR

ข้าพเจ้า _____ ตำแหน่ง _____ มีความประสงค์ใช้กล้องพร้อมช่างภาพ _____ คน ดังนี้

- ☐ นายโกเมศ หงษ์อ่อน ☐ นายนิพนธ์ คำพริ้ง
☐ นายอาวุธ อยู่เลิศบ ☐ นายวรรณมน เกตุก่อลาภ

เพื่อ _____ ในรายการ _____

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ เวลา _____ ถึงวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ เวลา _____

ปัญหาอุปสรรค

☐ มี _____

☐ ไม่มี ☐ อื่นๆ _____

(หัวหน้าช่างภาพ)

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ลงชื่อหัวหน้าฝ่าย/กลุ่มงาน

(_____)

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

อนุมัติ

(_____)

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

แบบฟอร์มการขออนุญาตใช้อุปกรณ์เพิ่มเติม

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เรียน หัวหน้าฝ่ายผลิตสปีดและ VTR

ข้าพเจ้า _____ ตำแหน่ง _____

มีความประสงค์ใช้อุปกรณ์เพิ่มเติม เพื่อ _____

ในรายการ _____

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ เวลา _____ ถึงวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ เวลา _____

ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ☐ กล้อง HDV หมายเลขเครื่อง _____
2. ☐ แบตเตอรี่ ☐ ก้อนใหญ่ หมายเลข _____ / ☐ ก้อนเล็ก หมายเลข _____
3. ☐ ไมค์ไร้สาย _____ ชุด _____
4. ☐ ขาดังกล้อง _____
5. ☐ ม้วน Mini _____ ม้วน หมายเลข _____
6. ☐ แผ่น PD(XD-CAM) _____ แผ่น หมายเลข _____
7. ☐ HANDYMAN CN _____
8. ☐ อื่นๆ _____

ลงชื่อหัวหน้ากลุ่มงาน

(_____)

กลุ่มงาน _____

ลงชื่อผู้ส่งมอบอุปกรณ์

(_____)

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ผู้ส่งคืน

(_____)

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ผู้รับคืน

(_____)

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ใบขออนุญาตบริการจ้างเหมา พร้อมพนักงานขับรถ

ที่ สทท.54 /

ทะเบียนรถ.....

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรียน (ผู้มีอำนาจส่งใช้รถ))

ข้าพเจ้า ตำแหน่ง

ขออนุญาตใช้รถ (ไปที่ไหน)

เพื่อ มีคนนั่ง คน

ในวันที่ เวลา

ถึงวันที่ เวลา

ผู้ขออนุญาต

ผู้อำนวยการสำนัก

ผู้อำนวยการส่วนหรือผู้แทน

/ /

อนุญาต

ลงนามผู้มีอำนาจส่งใช้รถ

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบขออนุญาตบริการจ้างเหมา พร้อมพนักงานขับรถ

ที่ สทท.54 /

ทะเบียนรถ.....

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรียน (ผู้มีอำนาจส่งใช้รถ))

ข้าพเจ้า ตำแหน่ง

ขออนุญาตใช้รถ (ไปที่ไหน)

เพื่อ มีคนนั่ง คน

ในวันที่ เวลา

ถึงวันที่ เวลา

ผู้ขออนุญาต

ผู้อำนวยการสำนัก

ผู้อำนวยการส่วนหรือผู้แทน

/ /

อนุญาต

ลงนามผู้มีอำนาจส่งใช้รถ

วันที่ เดือน พ.ศ.

บทโทรทัศน์

สารคดี สามทศวรรษ การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร

ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตอน

“โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน”

ออกอากาศ

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

ภาพ	เสียง
<u>CG ได้เตรียมรายการ</u> LS ถนนดิน ทุ่งกว้าง วิว ควาย ชุมชน เด็กกำลังเดินทางไปโรงเรียน - สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเสด็จเยี่ยมโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร	การเกษตรเป็นอาชีพหลักของคนไทยมาแต่โบราณ แต่ปัจจุบัน ปัญหาการขาดแคลนอาหารนับเป็นปัญหาหลักที่แทรกซึมแผ่กว้างอยู่ทั่วไปในถิ่นทุรกันดาร เนื่องจากครัวเรือนและชุมชนไม่สามารถผลิตอาหารได้เพียงพอ กับความต้องการ อีกทั้งยังมีฐานะยากจนทำให้เด็กและเยาวชนเป็นโรคขาดสารอาหารเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตและทักษะความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนในวัยเรียน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงเห็นถึงความสำคัญของโภชนาการ พระองค์ทรงริเริ่มวางแผนงานโภชนาการสำหรับเด็กนักเรียนในโรงเรียน โดยคำนึงถึงวิชาเกษตร และให้นำผลิตผลทางการเกษตรมาปรุงอาหาร พร้อมทั้งสอนความรู้เบื้องต้นด้านโภชนาการ และได้ทรงทดลองดำเนินโครงการในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งเป็นตัวแทนของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร
Vox pop ผู้ที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ถ้ำหิน จังหวัดราชบุรี	<u>ประเด็น</u> - ความเป็นมาของโครงการ - โรงเรียนวัดเกาะกระชายเข้าข่ายโครงการอย่างไร

LS แปลงผักของโรงเรียน CU สีหน้า ,แววตาของนักเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน - ภาพข่าวการเสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรของสมเด็จพระเทพฯ - สภาพความเป็นอยู่ของชุมชน - ชาวบ้าน นักเรียนทำการเกษตรขุดดิน รดน้ำ เก็บผลผลิต - วิธีการปรุงอาหาร / ถนอมอาหาร เช่น ทำไข่เค็ม ฯ หรือ (จำลองสถานการณ์ด้วยกราฟิก / ภาพนิ่ง)	โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เป็นโครงการแรกที่เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2523 โดยมุ่งเน้นให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองร่วมกันทำการเกษตรในโรงเรียน แล้วนำผลผลิตที่ได้มาประกอบเป็นอาหารกลางวัน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานเงิน สิ่งของ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ วัสดุอุปกรณ์ การเกษตรและอุปกรณ์การประกอบอาหารให้แก่โรงเรียนในโครงการโดยเริ่มจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และได้เริ่มทำโครงการทดลอง 3 โรงเรียน เมื่อปีพ.ศ.2523 เรียกกันว่าโครงการอาหารกลางวัน ผักสวนครัว ต่อมาปีการศึกษา 2524 ได้ขยายไปทั่วประเทศ และเรียกชื่อว่าโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เมื่อ พ.ศ. 2525 ในเวลาต่อมาพระองค์ท่านได้โปรดเกล้าฯให้จัดประชุมครูด้านการเกษตรและโภชนาการ หลักสูตรเรื่องการปลูกผักผลไม้ การทำปุ๋ยหมัก ข้อควรระวังในการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช การปลูกพืชให้มีผลผลิตได้บริโภคตลอดปีหมุนเวียนในแปลง ด้านโภชนาการสอนการประกอบอาหารและถนอมอาหารอย่างง่าย ๆ ปัจจุบันนี้โรงเรียนในโครงการตามราชดำริมีทั้งสิ้น 758 แห่ง ใน 48 จังหวัด มีผลผลิตที่พอเพียงและเป็นตัวอย่างให้ชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงได้นำแนวคิดไปใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด
Vox pop เด็กนักเรียน 2 คน	<u>ประเด็น</u> - โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันมีประโยชน์กับนักเรียนอย่างไร - ผลผลิตที่ได้จัดสรรให้เกิดประโยชน์อย่างไร
พระสุรเสียง (พระสุรเสียงสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ) กราฟิกภาพนิ่งทรงงาน	“โภชนาการเป็นเรื่องที่ข้าพเจ้าสนใจเป็นพิเศษ การตามเสด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ไปทั่วราชอาณาจักรทำให้ข้าพเจ้าได้พบเด็กขาดอาหารอยู่บ่อยๆและข้าพเจ้าก็เห็นด้วยกับผู้เชี่ยวชาญด้านโภชนาการว่า การปรับปรุงภาวะโภชนาการของเด็กเป็นเรื่องสำคัญ ซึ่งต้องการความใส่ใจ

	ใจจากทุกคนอย่างแรงด่วน ข้าพเจ้าเชื่อว่าเราทุกคนเห็นพ้อง ต้องกันว่า อาหารเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง การ จะทำให้ผู้คนเข้าถึงอาหารได้มากขึ้น ให้มีความมั่นคงด้าน อาหารในครัวเรือน และมีอาหารที่เหมาะสมบริโภค เป็นเรื่อง สำคัญที่จะต้องพัฒนาเป็นอันดับแรก.....”
- ภาพเด็กรับประทานอาหารร่วมกัน CU - สีหน้าแววตา รอยยิ้ม ความภาคภูมิใจ - กิจกรรมทำการเกษตร ฯลฯ	ด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์มีต่อพสกนิกรชาวไทย ทั่วหล้า จึงนับได้ว่าโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เป็น เพียงจุดเล็กๆที่พระองค์ท่านทรงต้องการให้เป็นตัวอย่าง และเป็นแนวทางในการพัฒนาแก้ปัญหาการขาดแคลน อาหารกลางวัน อีกทั้งทำให้เด็กนักเรียนได้รับความรู้ด้าน โภชนาการและด้านการเกษตรแผนใหม่ ที่สามารถนำไปใช้ ประกอบเป็นอาชีพได้ต่อไป
CREDIT เทิดพระเกียรติ	

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถาบันวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ส่วนแผนงานและวิชาการ โทร.๐๒-๒๗๕-๖๔๑๐

ที่ สพร./

วันที่

มีนาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอส่งรายการ สารคดี “วิถีชนบท”

เรียน ผ.สจค.

ตามที่ สพร. ได้ผลิตสารคดี “วิถีชนบท” ตอน Home stays บ้านไผ่น้อย ความยาว ๒๕ นาที นั้น
บัดนี้ สพร. ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งเทปเพื่อแพร่ภาพออกอากาศในวันศุกร์
ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๕.๓๐-๑๖.๐๐ น.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการ

(นางสมลพันธ์ โกศลสิริเศรษฐ์)

ผ.สพร.

แผนผังรายการรถติด สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ เดือนเมษายน 2554

[illegible]

1991年12月

* ๒๔ ชม. - ๓๐ ชม. เวลา ๐๘.๐๐-๐๙.๐๐ น. และเวลา ๑๕.๓๐-๑๗.๐๐ น. วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา ๑๙.๓๐-๒๐.๐๐ น. แผนภาพแสดงเครือข่ายงานเฉพาะกิจเขต และภาคกลาง ตามนิเทศวิจัยในภูมิภาค 10 จังหวัด มีรายการเฉพาะท้องถิ่น

(นางสาวรัตนา เจริญศักดิ์)

640, 6399.